

DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-270-6-66-76>

УДК 332.146:330.322

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ЛУГАНСЬКОГО І ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ: ЗНАЧУЩІСТЬ, ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ

Чорна О.Ю., Касьяненко Д.Ю., Чорний В.О.

THE SIGNIFICANCE, PROBLEM ISSUES AND DIRECTIONS OF INCREASEMENT OF THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF LUHANSK AND DONETSK REGION

Chorna O.Y., Kasianenko D.Y., Chornyi V.O.

Висока інвестиційна привабливість регіону виступає вагомим чинником його соціально-економічного розвитку та зумовлює актуальність і необхідність дослідження феномену інвестиційної привабливості. У статті розглянуто існуючі у сучасній науці різноманітності трактування поняття інвестиційної привабливості, виявлено суперечливих деяких аспектів поняття «інвестиційна привабливість регіону» та уточнено його зміст. Для Донецької та Луганської області доведена значущість сприяння їх інвестиційної привабливості в сучасних економічних і політичних умовах, проаналізовано динаміку інвестицій в країну і регіони та вирішено причини негативної тенденції зниження їх кількості; досліджено основні стратегії розвитку Луганської та Донецької області на перспективу та обґрунтовано варіанти покращення іміджу зазначених регіонів задля підвищення їх інвестиційної привабливості.

Ключові слова: інвестор, інвестиційна привабливість, інвестиційний паспорт, регіон, інвестиція, показники, фактори інвестиційної привабливості регіону, регіональний бренд, імідж регіону, проект, соціально-економічний розвиток

Постановка проблеми. Найвагомим чинником забезпечення стабільного економічного розвитку країни та становлення її позитивного іміджу у світі є її інвестиційна привабливість. На сьогодні залучення інвестицій до регіонів України, перехід до результативного управління інвестиційною діяльністю, створення передумови для ефективної співпраці з іноземними країнами, розвиток сучасного суспільства територій, побудова ефективної регіональної політики, спрямованої на забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості територій набуває важливості в рамках державної політики України, стає першочерговими завданнями для держави.

Проблема дефіциту фінансових ресурсів в державі, відсутність можливості самостійно інвестувати кошти потребує інвестиційної активності регіонів, яка допоможе не тільки с джерелами одержання

майбутніх фінансових ресурсів для регіону, але є головним чинником регіонального розвитку в умовах децентралізації та євроінтеграції особливо на Сході країни.

Сьогодні внутрішнє і зовнішнє становище Донецької та Луганської області визначається складною сукупністю факторів, що несуть у собі як загрози і ризики, так і можливості для майбутніх інвесторів, проте негативна тенденція свідчить про те, що у регіон не приходять приватні іноземні інвестиції. Українські банки відмовляються брати під заставу активи та видавати кредити на цих територіях, молодь їде з регіону навчатися і потім не повертається, залишившись там, де є робота, комфортний життєвий простір та безпека. Ситуація потребує комплексного і потужного реагування: на сході країни потрібно розбудувати нову сучасну конкурентоспроможну економіку, надавши додаткового поштовху для розвитку Донецької та Луганської областей в тому числі коштом іноземних інвестицій.

А отже, питання покращення інвестиційної привабливості Донецької та Луганської області є одним із визначальних засобів поживлення економіки регіону та її переходу до нових прогресивних технологічних процесів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фундаментальному дослідженню питань інвестиційної привабливості присвячені науково-практичні роботи закордонних науковців таких як І. Бланка, Е. Берга, Дж. Кейнса, Р. Коуза, Дж. Стиглиця, К. Макконелла, Ф. Перру, М., Фрідмена, Й. Шумпетера, та інших, а також вітчизняних дослідників Л. Абалкіна, М. Бутка, В. Вакуленка, Т. Васильєвої, А. Гайдуцького, В. Гейця, С. Герасименка, В. Гомольської, Д. Гуданіча, М. Єрмошенка, О. Кузьміна, І. Комарницького, К. Маркевича, Манчурова І. Г., Новікової О. Ф., О. Носової, В. Сімоно-

вої, Пірожкова С. І., Т. Уманець, Т. Харічкова С. К., Хвесіка М. А., Л. Чернюк, та інших.

Питання підвищення інвестиційної привабливості регіону займають важливе місце у науковій періодиці, дослідження представлені в роботах А. Гайдуцького, М. Герасимчука, О. Гелеверя Є. М., Т. Светличної, З. Луцишина, О. Матвєєвої, А. Пересади.

Наукові здобутки цих та інших дослідників є вагомими для вітчизняної економічної та управлінської науки. Водночас попри таких суттєвих наукових досліджень з інвестиційної привабливості, сьогодні в сучасних умовах розвитку вітчизняної економіки розумінні інвестиційної привабливості регіону дослідники вважають занадто багатограним, а отже не визначеним повністю, що в свою чергу потребує більш ґрунтовного дослідження сутності даного поняття, виявлення його особливостей, а також вирішення чинників, які безпосередньо впливають на його рівень.

Дослідження питань інвестиційної привабливості регіону неможливе без аналізу нормативно-правової бази, щодо діяльності управління регіональним розвитком та інвестиційної діяльності. ґрунтовні дослідження передували розробці Стратегії розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2027 року [28,29], положення і аналіз яких може стати вагомим підґрунтям для дослідження інвестиційної привабливості регіону, необхідними є також матеріали Державної служби статистики України за напрямом дослідження та діагностичний звіт, наприклад «Аналіз проблем економічного розвитку Донецької та Луганської областей» Проект: UA2002 [5].

Мета статті полягає у розкритті змісту та доведенні значущості інвестиційної привабливості регіону, аналізі наявного теоретичного базису інвестиційної привабливості регіону, уточненні поняття інвестиційної привабливості регіону, дослідженні динаміки інвестиційних вливань в Луганську і Донецьку області, виявлення причин негативної тенденції зниження їх кількості, вирішення факторів що прямо або опосередковано впливають на рівень інвестиційної привабливості регіону, визначити напрями підвищення та стабілізації інвестиційної привабливості Луганського і Донецького регіону, а також формування відповідних пропозиції щодо вирішення даної проблематики.

Матеріали й результати дослідження. У Світовому рейтингу інвестиційної привабливості, складеному Гамбурзьким інститутом світової економіки, у 2015 році Україна посіла 130-те місце серед 174 країн світу. Порівняно з 2014 роком наша країна опустилася на 41 сходинку. Сусідами України у рейтингу стали Алжир (129 позиція) та Ірак (131 позиція) [33]. У 2016 році вітчизняна економіка залишалась на 130 місці, а у 2017 році посіла 134-те місце в вищезазначеному рейтингу, погіршивши власний рейтинг на 4 позиції у порівнянні з минулим роком,

в 2018 році країна піднялась на три позиції і посіла 131 місце.

До негативних факторів ведення бізнесу в Україні експерти Всесвітнього економічного форуму відносять (за зменшенням): інфляцію, корупцію, політичну нестабільність, високі податкові ставки, складність податкового законодавства, нестабільність урядів, ускладнений доступ до фінансів, неефективну державну бюрократію, регулювання валютного ринку, недостатню освіченість працівників, погану етику робочої сили, недостатню здатність до інновацій, обмежувальне регулювання ринку праці, невідповідну якість інфраструктури, злочинність та крадіжки, низьку якість охорони здоров'я [19].

Аналіз прямих іноземних інвестицій в Україні з 2002 по 2019 рр. за даними Мінфіну України (рис. 1) дозволяє констатувати, що спостерігається досить негативна тенденція в їх динаміці. Таких низьких обсягів інвестування економіка країни не знала з 2005 р. Достатньо тривалий період (з 2004 р. до 2013 р.) інвестиційних припливів не було нижче рівня у 4,5–4,8 млрд дол. (при цьому ці антирекорди спостерігалися в найкризові 2009 та 2014 рр.), однак останні три роки не вдається досягнути навіть цього рівня.

Аналізуючи тенденцію 2002-2020 років, можна стверджувати, що обсяг залучених іноземних інвестицій в Україну значно скоротився, у порівнянні з 01.01. 2008 роком (рис. 1).

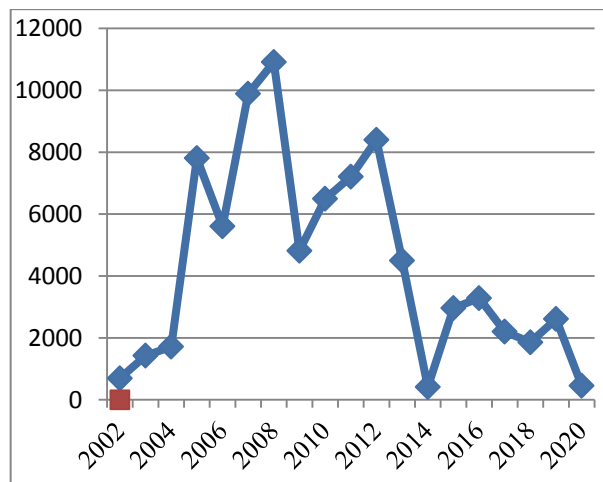

Рис. 1. Прямі іноземні інвестиції в Україну з 2002 по 2019 рр., млн дол. США [15]

У 2014 році, з початком війни на Донбасі і політичної кризи в країні намітилась стрімка негативна тенденція зниження кількості іноземних інвестицій.

Тоді в економіку України надійшло лише 2,5 млрд доларів - на 55% менше, ніж у 2013 році. Однак уже в наступному році в нашу країну «повірили», обсяг інвестицій склав 3,8 млрд доларів - удвічі більше, ніж роком раніше. Трохи зріс ще приплив іноземних вкладень у 2016 році, і ось в 2017-2018 роках відбулося серйозне падіння. Обсяг капітальних інвестицій скоротився на 70 млрд грн, або 34,9%

в першому півріччі 2020 року. У порівнянні з аналогічним періодом 2019 року він склав 163 млрд грн. Погіршення настроїв інвесторів можна порівняти з посткризовими настроями 2015 року.

До негативних чинників інвестиційного клімату в 2020 році можна віднести: вимушені карантинні заходи, кадрові зміни в уряді, уповільнення темпів реформ, корупцію, недосконалу боротьбу з реформуванням судової та правоохоронної системи та низку інших [15].

Звісно, в Луганській і Донецькій областях в Луганській і Донецькій областях карантинні заходи не додали інвестиційної привабливості регіонам і країні, проте досвід свідчить що глобально компанії не перестали інвестувати в цих же умовах. Так, на 35% знизився обсяг прямих іноземних інвестицій, але він не зупинився. Проте інвестиції були залучені не в Україну, а в інші держави, наприклад у країни Східної Європи, де обсяг прямих іноземних інвестицій склав десятки мільярдів доларів у 2020 році: Угорщина залучила \$4,2 млрд, Румунія — \$2,3 млрд, Болгарія — \$2,4 млрд, Словаччина — \$1,9 млрд, Польща — \$10 млрд. [15].

Необхідність підвищення інвестиційної привабливості регіону в економічному аспекті полягає в тому, що в умовах розвитку ринкових відносин інвестування є не тільки джерелом одержання грошових коштів для майбутнього розвитку, а й являється основним фактором зростання економіки країни в цілому. На сьогодні Україна має широкі інвестиційні можливості, але через макроекономічну нестабільність та недостатність правових гарантій захисту інвестованих коштів потенційні інвестори втрачають бажання проводити інвестиційну діяльність на території держави в цілому і регіонів зокрема [24].

Особливої актуальності дослідження інвестиційної привабливості набувають в Донецькій та Луганській областях. До 2014 р. в структурі економіки України Донецька та Луганська області були найбільшими за своїм потенціалом: у загальному обсязі ВРП частка Донецької області у 2012 р. складала 11,7% (2-ге місце в Україні після Києва), Луганської — 4% (6-те місце); частка в експорті продукції — відповідно 19,6% та 5,6%; частка зайнятого населення — відповідно 9,7% та 4,9% від загального показника по Україні. У Донецькій області на початок 2014 р. функціонувало 93,6 тис. юридичних осіб, у Луганській таких було 44,7 тис. Значна кількість серед них належали до великих підприємств. В цих областях була сконцентрована вугледобувна, енергетична, металургійна, коксохімічна, хімічна, машинобудівна промисловість [2].

На рис. 2 надано дослідження ролі Донецької та Луганської областей в Україні за основними економічними показниками, % від рівня по Україні за даними Державної служби статистики України [15] та Діагностичного звіту за 2019-2020 рр. [5].

Примітки: для ВРП — 2018 рік, експорт — 2019 рік, кількість підприємств — 2019 рік, капіта-

льні інвестиції — 2019 рік, населення — 2020 рік, власні доходи місцевих бюджетів — 2020 рік

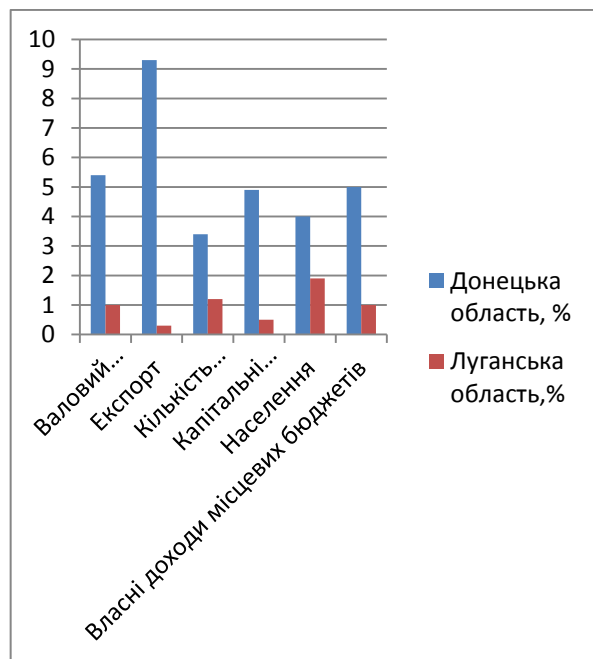

Рис. 2. Роль Донецької та Луганської областей в Україні за основними економічними показниками, % від рівня по Україні за даними 2019-2020 рр. [5,15]

У 2013 році експерти прогнозували, що у 2018 році валовий регіональний продукт у Донецькій області міг би становити 252 млрд грн, або бути у 2,3 рази більшим, а в Луганській області — 113 млрд грн, або у 4,2 рази більшим. У доларовому еквіваленті різниця могла б становити 9,3 та 4,2 млрд дол. США [5].

Інвестори знають про ресурсні, територіальні, кадрові, промислові переваги Луганської та Донецької області, проте вважають що значна кількість ризиків нівелюють ці переваги у порівнянні із європейськими країнами-сусідами. Тому починаючи з 2015 року в Луганській області спостерігається стрімке зменшення обсягу прямих іноземних інвестицій. У 2015 році показник склав 578,2 млн дол. США, що на 248,2 млн дол. США або на 30 % менше показника 2014 року. Найбільше падіння показника спостерігалось у 2017 році — 436,4 млн дол. США (або 199 млн дол. США на одну особу), втім, з 2018 року спостерігається поступове його зростання. Станом на 01.01.2018 показник обсягу прямих іноземних інвестицій — 438,0 млн дол. США (або 203,7 дол. США на одну особу). У 2014-2015 роках капітальні інвестиції в регіоні згорнулися: лише за два роки падіння у Луганській області становило 90%, у Донецькій — 82%. У 2019-му обсяг капітальних інвестицій в активи підприємств у реальному вимірі в регіоні досі не піднявся до рівня 2013-го.

За такої негативної динаміки підприємства фінансують інвестиції власним коштом (81% у Донецькій області та 57% у Луганській у 2019 році) та за

рахунок державних коштів, так з 2013 до 2019 року частка державних коштів у капітальних інвестиціях зросла з 6% до 17% у Донецькій області, а в Луганській області з 8% до 40% [5].

Донецький і Луганський регіони останнім часом відчувають найбільше соціально-економічне, політичне та інституційне навантаження, обумовлене стрімкою зміною геополітичної ситуації. Область переживає надзвичайно складний період – майже всі макроекономічні показники демонструють негативні тренди, у стадії «турбулентності» перебуває фінансова система як області так і країни в цілому. В умовах стрімкої зміни геополітичних реалій та ведення воєнних дій на території області особливої актуальності для економіки набувають пошук шляхів та механізмів реформування регіональних економічних комплексів, визначення перспектив диверсифікації регіональної економіки. Від успішного вирішення цих питань залежать перспективи створення нових робочих місць, рівень та динаміка заробітної плати, доходи місцевих бюджетів, а в кінцевому підсумку – соціально-економічна стабільність в регіоні [28,29].

На цей час, надходженню іноземних інвестицій в регіон перешкоджають наступні чинники:

- відсутність системного підходу до державного та регіонального управління розвитком інвестиційної сфери, зниження фінансових можливостей бюджетів усіх рівнів, особливо обласного;

- несприятливий інвестиційний клімат (російсько-український збройний конфлікт, тимчасова окупація території окремих районів Луганської та Донецької областей, на яких розміщувалась значна частина промислового потенціалу, економічна та фінансова нестабільність, недостатня розвиненість ринків капіталу, фондового ринку, відсутність системи гарантій захисту інвесторів у регіоні);

- недосконала законодавча база, часта зміна, суперечливість, неповнота та неоднозначність трактування чинних законів і нормативно-правових актів, наявність значної кількості відомчих документів;

- відсутність в інвестуванні результативних механізмів партнерства між державою та приватними особами;

- відсутність сприяння інвестиційної діяльності з боку держави, нерозвиненість інвестиційних інструментів та інвестиційного ринку;

- недовіра та несприйняття регіону, як потенційного партнера або об'єкта для провадження інвестиційної діяльності [23, 28,29].

Також негативні тенденції в інвестиційній діяльності регіону підсилюються:

- курсними коливаннями національної валюти, що негативно позначається на плануванні діяльності підприємств-експортерів;

- несприятливою ціновою ситуацією на зовнішніх ринках (особливо на ринках металопродукції та добрив);

- зростанням ризиків у виробництві, посиленням тенденцій щодо подорожчання фінансових ресурсів;

- критичним зниженням обсягів, номенклатури товарів, сировини та вітчизняної продукції до Російської Федерації, втрата ринків збуту на невідконтрольованих територіях Луганської та Донецької областей, розірвання коопераційних взаємозв'язків з відповідними контрагентами.

Ситуація ускладнена негативним іміджем регіону, який знижує його привабливість перед інвесторами.

Розв'язання цих питань потребує великих фінансових ресурсів, джерелом яких крім коштів місцевих та державного бюджетів, повинні стати зовнішні інвестиційні ресурси. Втім проблематичність завдання залучення іноземних інвестицій в обсягах, необхідних для реалізації широкого діапазону екологічних, соціальних та економічних проблем, які постали перед Луганською та Донецькою областями, пояснюється їхньою недостатньо високою інвестиційною привабливістю.

Поширеною серед науковців є думка, що поняття інвестиційної привабливості доцільно розглядати по вертикалі: країна, регіон, галузь, підприємство, інвестиційний проект. При цьому інвестиційна привабливість характеризується через поєднання ознак, засобів, можливостей, що зумовлюють у сукупності потенційний платоспроможний попит на інвестиції в країні, регіоні, галузі і т.д. [4, 6, 7, 11, 12].

Інвестиційна привабливість регіону – інтегральна характеристика його можливостей стосовно залучення інвестицій, що знаходяться під впливом сукупності геополітичних, організаційно-управлінських, економічних, екологічних та соціальних чинників. Згідно із загальноприйнятим підходом, її формує комплекс стійких суб'єктивних уявлень про інвестиційну привабливість підприємств, розташованих на території регіону [9,10].

Проаналізувати рівень інвестиційної привабливості регіонів можливо за допомогою певних показників, які доречно поєднати у три групи, що, на наш погляд, є досить вагомими задля отримання уявлення про інвестиційну привабливість певної території:

- фактори безпосереднього впливу на рівень інвестиційного потенціалу регіону (трудовий, природно-географічний, інфраструктурний, виробничий, інноваційний, інституціональний, фінансовий, споживчий потенціали);

- фактори визначення рівня інвестиційних ризиків (соціальних, економічних, законодавчих, політичних, екологічних та кримінальних);

- інвестиційна активність (запровадження нових виробничих потужностей, концентрація інвестиційного капіталу, розвиток портфельних і прямих інвестицій) [4].

Основні дослідження щодо трактування поняття «інвестиційної привабливості регіону» систематизовано в таблиці.

Таблиця

Основні трактування поняття «інвестиційної привабливості регіону»

Автор	Визначення
Бланк І.А. [3]	інтегральну характеристику окремих фірм - об'єктів можливого інвестування з позицій перспективності розвитку, обсягів та перспектив збуту продукції, ефективності використання активів, їх ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості
Гелеверя С. М., Сергієнко Ю. І. [4]	інвестиційна привабливість – це відносне поняття, яке відображає думку певної групи інвесторів відносно співвідношення рівня ризику, рівня прибутковості і вартості фінансових ресурсів в тій або іншій державі, регіоні або галузі
Задорожна Я.Є. [6]	комплекс різноманітних факторів, перелік і вага яких може змінюватись в залежності від: цілей інвесторів; виробничо-технічних особливостей підприємства, у яке інвестуються кошти; економічного розвитку підприємства у минулому, на теперішній час, а також очікуваного у майбутньому економічного розвитку
С. О. Ішук та Т. В. Кулініч [7]	інтегральний показник, що об'єднує систему формальних і неформальних критеріїв, за якими визначається доцільність вкладення капіталу в потенційний об'єкт інвестування; сукупність певних параметрів та характеристик, притаманних цьому регіону, які дозволяють йому залучати необхідний обсяг капіталу на взаємовигідних з інвесторами умовах
Коюди В.О, Лепейко Т.І, Коюди О.П. [8]	сукупність характеристик його фінансово-господарської та управлінської діяльності, перспектив розвитку та можливостей залучення інвестиційних ресурсів
Петровська С. А. [11]	інтегральна характеристика окремого регіону країни з позиції інвестиційного клімату, рівня розвитку інвестиційної інфраструктури, можливостей залучення інвестиційних ресурсів та інших факторів, які істотно впливають на формування дохідності інвестицій та інвестиційних ризиків ... з урахуванням екологічного стану території
Нападовська І.В. [13]	системна сукупність потенційних можливостей укладання коштів з метою отримання економічних вигід у майбутньому як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об'єкта інвестування, суб'єктивно оцінювана інвестором
Снопенко М.Г, Чорна О. Ю. [32]	інтегральна характеристика окремого регіону країни, що визначає рівень його конкурентоспроможності на макрорівні та формується під дією зовнішніх й внутрішніх факторів, а також може бути скоригована шляхом впровадження комплексу узгоджених дій та управлінських рішень щодо шляхів та методів її досягнення з урахуванням існуючого нормативно-правового, інституційного, методично-інструментального та ресурсного забезпечення, особливостей динаміки зовнішнього середовища та аналізу й внесення коректив за результатом оцінювання ефективності цих дій
Власна думка	сукупність суб'єктивних умов, властивостей, можливостей регіону, що сприяють або уповільнюють процес його інвестування та свідчать про рівень конкурентоспроможності регіону в залученні інвестицій

Аналіз сутності поняття інвестиційної привабливості регіону свідчить про значні дослідження в цій області. Попри чималу чисельність робіт науковців, залишається необхідність у подальшому вивченні понять, оскільки, як показують дослідження, досі не структуровано теорію та не існує єдиного підходу до визначення поняття інвестиційної привабливості регіону. Ми в роботі під «інвестиційною привабливістю регіону» будемо розуміти сукупність суб'єктивних та об'єктивних умов, властивостей, можливостей регіону, що сприяють або уповільнюють процес його інвестування та свідчать про рівень конкурентоспроможності регіону в залученні інвестицій.

Сьогодні, інвестори наголошують на необхідності реальної державної підтримки їх діяльності і особливо на початковій стадії розвитку бізнесу, високого рівня компетентності чиновників, прозорості дій державних органів влади. Таким чином, інвестиційна привабливість регіону потрібно розглядати як комплекс певної кількості об'єктивних ознак, засобів і обмежень, можливостей, що обумовлюють перспективу залучення інвестицій до регіону

Підсумовуючи зазначимо, що цей підхід може обтяжувати процес ідентифікації факторів привабливості та їх якісну та кількісну оцінку, тому що ко-

жен об'єкт інвестування може мати різну інвестиційну привабливість для різних інвесторів внаслідок галузевих, регіональних особливостей, зокрема в залежності від географічного положення, проте інвестиційна привабливість регіону може розглядатися як певна його характеристика, що виходить за межі аналізу регіонального потенціалу, конкурентоспроможності економічних суб'єктів це імідж регіону, або його бренд.

Позитивний імідж регіонів впливає на формування більш сприятливого враження про країну в цілому, та є вагомим чинником підвищення авторитету країни у міжнародній спільноті. Створення позитивного іміджу регіону дозволить підвищити ділову активність, залучити кошти іноземних інвесторів в регіон, вирішити ряд соціально-економічних питань та досягти сталого розвитку регіону.

Перші, але вагомі кроки щодо формування позитивного іміджу регіону було зроблено в Луганській області ще в 2018 році. Так, було проведено оцінку інвестиційної привабливості Луганської області під час проведення спеціальних теоретико-практичних заходів, де брали участь різні представники українських асоціацій органів місцевого самоврядування, представники громад, вітчизняні й міжнародні експерти та науковці, представники депу-

таського корпусу різних рівнів та ін. У 2018 році також затверджено розпорядження голови Луганської обласної державної адміністрації від 11.06.2018 № 456 «Про затвердження регіональної цільової програми сприяння залученню іноземних інвестицій, розвитку міжнародного співробітництва та формування позитивного іміджу Луганської області на 2018-2020 роки» [23]. Департаментом ВЦА було розроблено онлайн форми та проведені опитування з метою пошуку ідей, виявлення видатних людей та об'єктів, які можуть символізувати Луганську область та можуть бути використані під час створення сучасного та унікального бренду Луганщини. Крім цього проведено 4 кластерні публічні діалоги (м. Северодонецьк, Сватівський, Старобільський, Новоайдарський райони), де були представлені широкому колу громадськості та влади різного рівня результати проведених досліджень, які були використані при формуванні позитивного іміджу, промоції Луганщини.

Виходячи з проведеного аналізу, було сформовано декілька варіантів підвищення інвестиційної привабливості Луганської області, та в ході оцінки альтернатив виявлено найкращий з них – це розробка Регіональної цільової програми сприяння залученню іноземних інвестицій, розвитку міжнародного співробітництва та формування позитивного іміджу Луганської області на 2018 – 2020 роки, спрямованої на створення інституційної системи, що забезпечує реалізацію відповідних механізмів залучення інвестицій та розвитку зовнішньоекономічної діяльності [23]. Аналіз результатів реалізації програми свідчить про те, що досягнуто значні результати, зокрема щодо створення регіонального бренду області, розробки інформаційних та промоційних інвестиційних продуктів, участь в міжнародних форумах, інституційної підтримки органів влади, бізнесу та громадськості, проведення іміджевих заходів тощо [32].

З метою підвищення інвестиційної привабливості в жовтні 2019 року на території Донецького регіону було проведено перший Міжнародний інвестиційний форум, участь в якому взяли понад 250 делегатів з Російської Федерації, Південної Осетії, Абхазії, Франції, Ірландії, Фінляндії, Великобританії, Швейцарії, Болгарії, Греції, Білорусії, Туреччини, США, Сирії, Ємену, Таджикистану, Ірану і Єгипту.

Робота інвестиційного форуму проходила по 6 секціях: економічний потенціал, проблеми й перспективи формування сприятливого інвестиційного клімату, співпраця у сфері АПК, науково-освітній потенціал. За час роботи форуму представниками бізнес-структур Донецького регіону були укладені понад тридцять угод на суму понад 135 млрд. грн..

Також з метою залучення інвестицій в Донецькому регіоні регулярно проводяться міжнародні форуми та прес-конференції. Форуми є логічним продовженням роботи регіональної влади, спрямованої на розширення ділових зв'язків з іншими країнами, а також залучення інвесторів в регіон.

Таким чином, Донецька область є перспективним об'єктом для інвестиційної діяльності, але існує ряд проблем, які гальмують приплив інвестицій в регіон. Важливим аспектом на шляху вирішення наявних проблем має стати всебічна підтримка держави, удосконалення системи правового регулювання інвестиційного процесу, захист прав інвесторів, та виконання запланованих проєктів з іноземними інвесторами що допоможе звільнитися від атмосфери недовіри з боку інвесторів і в перспективі дасть можливість Донецькому регіону досягти лідируючих інвестиційних позицій в Україні.

На засіданні 23 грудня 2020 року Кабмін схвалив Концепцію економічного розвитку Донецької та Луганської областей, що згодом ляже в основу відповідної стратегії - на відновлення регіону потрібно щонайменше 20 мільярдів доларів.

18 серпня 2021 року, на своєму засіданні Кабінет Міністрів України схвалив Стратегію економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року [28,29].

В пріоритетних напрямках Стратегії доцільно визначити такі: Луганський та Донецький регіони мають великі потужності для розвитку і збереження за собою ролі індустріального центру України та повинні розвиватися на засадах неоіндустріальної моделі модернізації за допомогою впровадження вітчизняних і світових, новітніх досягнень науки та техніки. Попри неефективну метало-вугільну домінуючу виробництва, стратегія структурно-технологічної модернізації не передбачає відмови від традиційних виробництв, але їх розвиток надалі має здійснюватися виключно за рахунок власних ресурсів [1].

Зауважимо, що Державним агентством з інвестицій та управління національними проєктами України розроблено інвестиційні паспорти регіонів України. У документах підсумовано вичерпну інформацію про інвестиційні можливості областей, їх економічні, культурні, громадські потенціали. Зокрема в інвестиційний паспорт Донецького регіону включає усі необхідні дані щодо економічного та інвестиційного потенціалу, інформацію щодо логістичної інфраструктури, сприяння інвестиційної діяльності бізнесу, має повний перелік пропозицій і проєктів. У інвестиційному паспорті є необхідні посилання на інтернет-сторінки Центрів надання адміністративних послуг, митних та податкових служб.

Інвестиційний паспорт Донецької області був створений у 2018 році, останні роки він щорічно оновлюється. Так, у 2019 році додалась інформація щодо вільних земельних ділянок (Greenfield), а також вільних виробничих площ (Brownfield), які імовірно запропонувати інвесторам; інформація про індустріальні парки; про привабливі проєкти у реальному секторі економіки, які потребують залучення інвестицій. Окремий розділ у паспорті – «кращі практики» – показує інвесторам, що попри надзвичайну ситуацію, в регіоні реалізуються масштабні проєкти, які дають позитивний фінансовий результат [28].

Ці кроки повинні стати стимулом для розробки програми дій щодо покращення інвестиційної привабливості країни в цілому, та регіонів зокрема, що сприятливо впливатиме на потенційного інвестора при прийнятті рішення з приводу доцільності інвестування в регіональну економіку.

Виходячи з вищезазначеного, можливо виділити декілька варіантів підвищення інвестиційної привабливості Луганської та Донецької області.

Перший варіант – реалізація заходів, спрямованих на створення позитивного іміджу, залучення інвестицій, розвитку міжнародного співробітництва, в рамках виконання щорічних обласних програм соціального та економічного розвитку. Недоліком є відсутність загальної координації впровадження таких заходів, що не виключає можливості їх дублювання та призводить до нерационального «точкового» використання бюджетних коштів.

Другий варіант – розвиток міжнародного співробітництва та привернення іноземних інвестицій забезпечується переважно за рахунок реалізації місцевих планів соціально-економічного розвитку або окремих заходів. Хаотичність таких заходів не дає можливість створити цілеспрямовану системну роботу щодо створення позитивного іміджу регіону, координації діяльності понад 20 проєктів міжнародної технічної допомоги, які працюють в Луганській області [29]. Заходи в рамках діючих щорічних програм економічного і соціального розвитку області є певною збіркою різноманітних заходів, які в цілому виконують основні завдання розвитку регіону, але визначити конкретні напрямки за окремими питаннями та результатами по них досить складно. Велика кількість виконавців, заходів, перехрещення результатів не дає змогу чітко виділити певний напрямок діяльності або завдання, виконавця для подальшого моніторингу його результативності та ефективності.

Отже, цей варіант не дозволяє сформувати ефективну систему залучення інвестицій в регіон, покращення його іміджу та налагодження міжнародних торгово-економічних зв'язків.

Третій варіант – розвиток міжнародної співпраці та залучення іноземних інвесторів до економіки регіону забезпечується шляхом реалізації короткострокових планів заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII [30]. Недоліком є відсутність конкретних загальнодержавних програм по зазначеним заходам у сфері залучення іноземних інвестицій, розвитку експорту, покращення іміджу країни та налагодження міжнародного співробітництва.

Четвертий варіант – це розробка Регіональної цільової програми сприяння залученню іноземних інвестицій, розвитку міжнародного співробітництва та формування позитивного іміджу Луганської [23]

та Донецької області, спрямованої на створення інституційної системи, що забезпечує реалізацію відповідних механізмів залучення інвестицій та розвитку зовнішньоекономічної діяльності, визначеними законами України «Про інвестиційну діяльність» [20], «Про режим іноземного інвестування» [18], «Про зовнішньоекономічну діяльність» [22] та подальше впровадження заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [28,29].

Цей варіант дозволяє поступово виконувати заходи, накопичуваний ефект від виконання який і дає можливість поступово досягти поставлених цілей. Координація дій виконавців полягає у тісній їх співпраці (близько 20 проєктів міжнародної технічної допомоги, громадські організації, підприємства, міста та райони області) для виконання визначених спільних заходів. У щорічному розрізі виконання таких заходів надасть змогу отримати повну картину прогресу виконання поставлених цілей та оцінити досягнутий результат на перспективу, а також внести відповідні коригування.

Отже, щоб забезпечити системний підхід до рішення завдань щодо створення належних умов заохочення іноземних інвестицій, зростання міжнародного співробітництва та покращення іміджу регіону цей варіант є найбільш оптимальним і дозволить поетапно реалізувати відповідні заходи, залучити кошти обласного бюджету та інших джерел, незабороненим чинним законодавством, забезпечити їх цільове спрямування і сконцентрувати необхідні зусилля структурних підрозділів облдержадміністрації, місцевих органів державної виконавчої влади, міжнародних та неурядових організацій, сприятиме цільовому спрямуванню ресурсів на вирішення проблем у зазначених сферах.

Висновки. Великий регіональний інвестиційний потенціал, який має країна сьогодні, на жаль, реалізується не в повному обсязі. Проте саме висока інвестиційна привабливість є ключовим фактором підвищення конкурентоспроможності регіону, забезпечення високих і стійких темпів економічного зростання. Підвищення та утримання високого рівня інвестиційної привабливості регіонів забезпечить не тільки стійке надходження інвестицій, а й додаткові надходження до бюджету країни і стимулювати соціально-економічний розвиток.

Науково обґрунтовано, що залучення інвестицій в економіку регіонів є ключовим завданням у сучасних економічних умовах. Найраціональніше вирішити його можна за допомогою підвищення інвестиційної привабливості регіонів України для потенційних інвесторів, де основним завданням повинна стати оптимізація нормативно-правових, фінансових та управлінських умов для інвестування, які зумовлюють вибір інвестора відносно конкретного об'єкта інвестування, якими можуть виступати окремий проєкт, підприємство в цілому, корпорація, місто, регіон, країна [4].

Інвестиційна привабливість регіону на сучасному етапі розвитку свідчить про конкурентоспроможність регіону, гарантує інвестору безпеку вкладення інвестицій у регіон і забезпечує запланований результат. Влада повинна формувати, розвивати та зберігати ре інвестиційну привабливість регіону.

Луганська і Донецька область є перспективним об'єктом для інвестиційної діяльності, але зберігається широке коло проблем, які уповільнюють надходження інвестицій в регіон. Важливим аспектом на шляху вирішення наявних проблем має стати всебічна підтримка держави, удосконалення системи правового регулювання інвестиційного процесу, захист прав інвесторів, та виконання запланованих проєктів з іноземними інвесторами що допоможе звільнитися від атмосфери недовіри з боку інвесторів і в перспективі дасть можливість Донецькому і Луганському регіонам досягти лідируючих інвестиційних позицій в Україні. Досліджені та проаналізовані концептуальні засади інвестиційної привабливості Луганського і Донецького регіонів повинні бути покладені в основу майбутніх наукових досліджень щодо розроблення алгоритму оцінювання їх інвестиційної привабливості.

Література

- Амоша О.І., Новікова О.Ф., Залознова Ю.С., Панькова О.В., Касперович О.Ю. Формування моделі стратегічного розвитку Донбасу: від сучасних реалій до візії майбутнього. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. №4. URL:[https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3\(61\)-234-245](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3(61)-234-245) (дата звернення: 05.09.2021).
- Амоша О.І., Новікова О.Ф., Антонюк В.П., Ляшенко В.І., Залознова Ю.С., Логачова Л.М., Панькова О.В., Касперович О.Ю., Іщенко О.В. Проект Концепції державної цільової Програми з відновлення та розбудови миру у східних регіонах України. *Економічний вісник Донбасу*. 2016. №1 (43). С. 4–15. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2016_1_3(дата звернення: 08.09.2021).
- Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. Киев:МП «ИТЕМ» ЛТД, «Юнайтед Лондон Трейд Лимитед». 1995. 448с.
- Гелеверя Є. М., Сергієнко Ю. І. Інвестиційна привабливість регіонів як основа сталого розвитку країни. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2020. № 4. URL:http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-4_0-pages-111_117.pdf (дата звернення: 10.09.2021).
- Діагностичний звіт. Аналіз проблем економічного розвитку Донецької та Луганської областей Проєкт: UA2002 – Економічна трансформація Донбасу / Donbas Economic Transformation Strategy Support URL:<https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/UA2002-Diagnostic-report-on-the-current-state-of-Donbas-February-2021.pdf> (дата звернення: 05.09.2021).
- Задорожна Я.Є., Дядечко Л.П. Підвищення інвестиційної привабливості підприємництва як напрямок залучення інвестиційних ресурсів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2007. №2. С.32-35.
- Іщук С.О., Кулініч Т. В. Оцінювання інвестиційної привабливості регіону: методичний аспект. *Регіональна економіка*. 2010. № 3. С. 71–78.
- Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. Основи інвестиційного менеджменту: навчальний посібник. Київ: Кондор. 2008. 340с.
- Кузьменко О. В. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість регіонів України. *Економічний нобелівський вісник*. 2015. № 1 (8). URL:<http://duep.edu/uploads/vidavnitstvo-15-16/12521.pdf>. – Назва з екрана. (дата звернення: 10.09.2021).
- Кулешова Г. О. Суспільно-географічні особливості формування інвестиційної привабливості Харківського регіону. *Вісн. Харківського нац. університету ім. В. Н. Каразіна*. 2014. № 3. URL:<http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/9913>. (дата звернення: 13.09.2021).
- Кремень О. І., Куберка В. І. Особливості оцінювання інвестиційної привабливості регіону. URL: <http://www.dspace.uabs.edu.ua/jsru/.../622/.../kremen5.pdf> (дата звернення: 10.09.2021).
- Мамуль Л.О., Чернявська Т. А. Нові методичні підходи до аналізу інвестиційної привабливості регіонів. *Вісник економічної науки України*. 2005. № 1 (7). С. 83—89.
- Нападовська І.В. Теоретичні та методичні аспекти дослідження інвестиційної привабливості України. *Вісник ДонДует*. 2005. №4(28). С.55-61.
- Офіційний веб-сайт головного управління статистики у Луганській області: веб-сайт URL: <http://lg.ukrstat.gov.ua/>(дата звернення: 10.09.2021).
- Офіційний веб-сайт державної служби статистики: веб-сайт URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>(дата звернення: 10.09.2021).
- Офіс із залучення та підтримки інвестицій UkraineInvest виходить в регіони і розраховує залучити малий та середній бізнес до проєктів (редакція від від від 25.09.2017)/ Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/250293540>. (дата звернення: 10.10.2021).
- Погорелова Т. В., Корольова Т. С. Статистичні аспекти оцінювання прямих іноземних інвестицій в Україну: монографія / за заг. ред. А. З. Підгорного. Одеса: Атлант, 2012. С. 72-92.
- Про режим іноземного інвестування: Закон України (редакція від від від 25.06.2016, підстава 1390-VIII)/Верховна Рада України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 02.09.2021).
- Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2017–2018. Економічний дискусійний клуб. URL: <http://edclub.com.ua/analityka/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-ukrayin-svitu-za-indeksomglobalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>. (дата звернення: 08.09.2021).
- Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII (редакція від 17.12.2020, підстава 1116-IX)/Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 15.09.2021).
- Про режим іноземного інвестування: Закон України (редакція від 21.07.2020, підстава № 810-IX)/ Верховна Рада України. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 15.09.2021).
- Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-XII (Редакція від від 30.06.2021,

- підстава - № 1591-IX) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 15.09.2021).
23. Розпорядження голови Луганської обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 11.06.2018 № 456 «Про затвердження регіональної цільової програми сприяння залученню іноземних інвестицій, розвитку міжнародного співробітництва та формування позитивного іміджу Луганської області на 2018-2020 роки». URL: <http://loga.gov.ua/oda/documents/official>. (дата звернення: 13.09.2021).
 24. Светлична Т. В. Інвестиційна привабливість Донецького регіону: проблеми та перспективи. 2013. URL: http://www.evd-journal.org/download/2013/2013-2/EVD_2013-No.2-10-15.pdf (дата звернення: 03.09.2021).
 25. Стеченко Д. М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика : навчальний посібник, 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вікар, 2002. 374 с. URL: <http://studentbooks.com.ua/content/view/964/76/> (дата звернення: 10.09.2021).
 26. Стан інвестиційної діяльності в Україні. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukUA&ag> (дата звернення: 10.09.2021).
 27. Степаненко С. В. Інвестиційна привабливість регіонів та інноваційна політика в контексті сталого економічного зростання. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/.../10.pdf> (дата звернення: 10.09.2021).
 28. Стратегія розвитку Донецької області на період до 2027 року: Розпорядження голови облдержадміністрації, керівника обласної військовоцивільної адміністрації 17.02.2020 № 147/5-20. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/doneczka-strategiya-rozvytku-doneczkoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku.pdf> (дата звернення: 05.09.2021).
 29. Стратегія розвитку Луганської області на 2021–2027 роки: Розпорядження голови облдержадміністрації, керівника обласної військовоцивільної адміністрації 25.03.2020 № 246 URL: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategiya_lugansk_2027_last.pdf (дата звернення: 05.09.2021).
 30. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 року/Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/984_011 (дата звернення: 10.09.2021).
 31. Чорна О. Ю. Економічна безпека інтегрованих промислових структур. Економічна безпека: держава, регіон, підприємство : монографія: в 3 т. Т3 / за заг.ред. Онищенко В. О, Козаченко Г. В. Полтава: ПолтНТУ, 2019. С. 185-194.
 32. Чорна О. Ю., Снопенко М. Г. Підвищення інвестиційної привабливості регіону: матеріали Міжнародної науково-технічної конференції Технологія-2019 : XXII матеріали міжнар.наук.-техн. конф., 26-27 квіт. 2019 р., м. Сєверодонецьк. 2019. С.151-153
 33. Чурута І. Україна у системі міжнародних інвестиційних рейтингів. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2018. № 2. С. 36-44
 34. Шаповалова О.М. Формування системи показників інвестиційної привабливості регіону: автореф. дис. ... канд. ек. наук: спец. 08.00.05. Донецьк, 2010. 22 с
 35. Як залучати прямі іноземні інвестиції практичний посібник для українських міст та районів. Сімферополь: ППООН.2013. URL: http://regionet2.1gb.ua/files/02_How_to_attract_FDI_-_UA.pdf. (дата звернення: 10.09.2021).
 36. Morhachov I., Koreniev E., Chorna O., Khrystenko L. Regional Regulation of Investment Activity in Developing Countries: Example of Ukraine. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2019. Vol. 41. No. 2: 168–182. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2019.15>

References

1. Amosha O.I., Novikova O.F., Zaloznova Yu.S., Pankova O.V., Kasperovych O.Yu. Formuvannia modeli stratehichnogo rozvytku Donbasu: vid suchasnykh realii do vizii maibutnoho. *Ekonomicnyi visnyk Donbasu*. 2020. #4. URL: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3\(61\)-234-245](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3(61)-234-245) (data zvernennia: 05.09.2021).
2. Amosha O.I., Novikova O.F., Antoniuk V.P., Liashenko V.I., Zaloznova Yu.S., Lohachova L.M., Pankova O.V., Kasperovych O.Yu., Ishchenko O.V. Proekt Kontseptsii derzhavnoi tsilivoi Prohramy z vidnovlennia ta rozbudovy myru u skhidnykh rehionakh Ukrainy. *Ekonomicnyi visnyk Donbasu*. 2016. #1 (43). S. 4–15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2016_1_3 (data zvernennia: 08.09.2021).
3. Blank Y.A. Ynvestytsyonnyi menedzhment. Kyev:MP «YTEM» LTD, «Yunaited London Treid Lymyted». 1995. 448s.
4. Heleveria Ye. M., Serhiienko Yu. I. Investytsiina pryvablyvist rehioniv yak osnova staloho rozvytku krainy . *BIZNESINFORM*.2020. # 4. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-4_0-pages-111_117.pdf (data zvernennia: 10.09.2021).
5. Diahnostychnyi zvit. Analiz problem ekonomichnogo rozvytku Donetskoi ta Luhanskoi oblasti Proiekt: UA2002 – Ekonomichna transformatsiia Donbasu / Donbas Economic Transformation Strategy Support URL: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/UA2002-Diagnostic-report-on-the-current-state-of-Donbas-February-2021.pdf> (data zvernennia: 05.09.2021).
6. Zadorozhna Ya.Ye., Diadechko L.P. Pidvyshchennia investytsiinoi pryvablyvosti pidpriumytstva yak napriamok zaluchennia investytsiinykh resursiv. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. 2007. #2. S.32-35.
7. Ishchuk S.O., Kulinich T. V. Otsiniuvannia investytsiinoi pryvablyvosti rehionu: metodychnyi aspekt. *Rehionalna ekonomika*. 2010. # 3. S. 71–78.
8. Koiuda V.O., Lepeiko T.I., Koiuda O.P. Osnovy investytsiinoho menedzhmentu: navchalnyi posibnyk . Kyiv: Kondor. 2008. 340s.
9. Kuzmenko O. V. Investytsiinyi klimat ta investytsiina pryvablyvist rehioniv Ukrainy. *Ekonomicnyi nobelivskiy visnyk*. 2015. # 1 (8). URL: <http://duep.edu/uploads/vidavnitstvo-15-16/12521.pdf>. – Nazva z ekrana. (data zvernennia: 10.09.2021).
10. Kulieshova H. O. Suspilno-heohrafichni osoblyvosti formuvannia investytsiinoi pryvablyvosti Kharkivskoho rehionu. *Visn. Kharkivskoho nats. universytetu im. V. N. Karazina*. 2014. # 3. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/9913>. (data zvernennia: 13.09.2021).

11. Kremen O. I., Kuberka V. I. Osoblyvosti otsiniuvannia investytsiinoi pryvablyvosti rehionu. URL: <http://www.dspace.uabs.edu.ua/jspui/.../622/.../kremen5.pdf> (data zvernennia: 10.09.2021).
12. Mamul L.O., Cherniavska T. A. Novi metodychni pidkhody do analizu investytsiinoi pryvablyvosti rehioniv. Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy. 2005. # 1 (7). S. 83—89.
13. Napadovska I.V. Teoretychni ta metodychni aspekty doslidzhennia investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy. Visnyk DonDuet. 2005. #4(28). S.55-61.
14. Ofitsiinyi veb-sait holovnoho upravlinnia statystryky u Luhanskii oblasti veb-sait URL: <http://lg.ukrstat.gov.ua/> (data zvernennia: 10.09.2021).
15. Ofitsiinyi veb-sait derzhavnoi sluzhby statystryky: veb-sait URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (data zvernennia: 10.09.2021).
16. Ofis iz zaluchennia ta pidtrymky investytsii UkraineInvest vykhodyt v rehiony i rozrakhovuie zaluchyty mali ta serednii biznes do proektiv (redaktsiia vid vid 25.09.2017)/ Uriadovyi portal. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/250293540>. (data zvernennia: 10.10.2021).
17. Pohorielova T. V., Korolova T. S. Statystrychni aspekty otsiniuvannia priamykh inozemnykh investytsii v Ukrainu: monohrafiia / za zah. red. A. Z. Pidhornoho. Odesa: Atlant, 2012. S. 72-92.
18. Pro rezhym inozemnoho investuvannia: Zakon Ukrainy (redaktsiia vid vid 25.06.2016, pidstava 1390-VIII)/Verkhovna Rada Ukrainy URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80> (data zvernennia: 02.09.2021).
19. Pozyttsiia Ukrainy v reitynhu krain svitu za indeksom hlobalnoi konkurentospromozhnosti 2017–2018. Ekonomichnyi dyskusiinyi klub. URL: <http://edclub.com.ua/analytika/pozyciia-ukrayiny-v-reityngu-krayin-svitu-za-indeksomglobalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>. (data zvernennia: 08.09.2021).
20. Pro investytsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 18.09.1991 # 1560-KhII (redaktsiia vid 17.12.2020, pidstava 1116-IX)/Verkhovna Rada Ukrainy. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (data zvernennia: 15.09.2021).
21. Pro rezhym inozemnoho investuvannia: Zakon Ukrainy (redaktsiia vid 21.07.2020, pidstava # 810-IX)/ Verkhovna Rada Ukrainy. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (data zvernennia: 15.09.2021).
22. Pro zovnishnoekonomichnu diialnist: Zakon Ukrainy vid 16 kvit. 1991 r. # 959-KhII (Redaktsiia vid vid 30.06.2021, pidstava - # 1591-IX) / Verkhovna Rada Ukrainy. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (data zvernennia: 15.09.2021).
23. Rozporiadzhennia holovy Luhanskoi oblasnoi derzhavnoi administratsii – kerivnyka oblasnoi viiskovo-tsyvilnoi administratsii vid 11.06.2018 # 456 «Pro zatverdzhennia rehionalnoi tsilovoi prohramy spryannia zaluchenniu inozemnykh investytsii, rozvytku mizhnarodnoho spivrobotnytstva ta formuvannia pozytyvnoho imidzhu Luhanskoi oblasti na 2018-2020 roky». URL:<http://loga.gov.ua/oda/documents/official>. (data zvernennia: 13.09.2021).
24. Svetlychna T. V. Investytsiina pryvablyvist Donetskoho rehionu: problemy ta perspektyvy.2013. URL:http://www.evd-journal.org/download/2013/2013-2/EVD_2013-No.2-10-15.pdf (data zvernennia: 03.09.2021).
25. Stechenko D. M. Rozmishchennia produktyvnykh syl i rehionalistyka : navchalnyi posibnyk, 2-he vyd., vypr. i dop. Kyiv : Vikar, 2002. 374 s. URL:<http://studentbooks.com.ua/content/view/964/76/> (data zvernennia: 10.09.2021).
26. Stan investytsiinoi diialnosti v Ukraini. Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. URL:<http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukUA&t ag> (data zvernennia: 10.09.2021).
27. Stepanenko S. V. Investytsiina pryvablyvist rehioniv ta innovatsiina polityka v konteksti staloho ekonomichnoho zrostantia. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/.../10.pdf> (data zvernennia: 10.09.2021).
28. Stratehiia rozvytku Donetskoj oblasti na period do 2027 roku: Rozporiadzhennia holovy oblderzhadministratsii, kerivnyka oblasnoi viiskovotsyvilnoi administratsii 17.02.2020 # 147/5-20 . URL:<https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/doneczka-strategiya-rozvytku-doneczkoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku.pdf> (data zvernennia: 05.09.2021).
29. Stratehiia rozvytku Luhanskoi oblasti na 2021–2027 roky: Rozporiadzhennia holovy oblderzhadministratsii, kerivnyka oblasnoi viiskovotsyvilnoi administratsii 25.03.2020 # 246 URL: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategiya_luhansk_2027_last.pdf (data zvernennia: 05.09.2021).
30. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: Zakon Ukrainy vid 16.09.2014 roku/Verkhovna Rada Ukrainy. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/984_011(data zvernennia: 10.09.2021).
31. Chorna O. Yu. Ekonomichna bezpeka intehrovanykh promyslovykh struktur. Ekonomichna bezpeka: derzhava, rehion, pidpriemstvo : monohrafiia: v 3 t. T3 / za zah.red. Onyshchenko V. O, Kozachenko H. V. Poltava: PolNTU, 2019. S. 185-194.
32. Chorna O. Yu., Snopenko M. H. Pidvyshchennia investytsiinoi pryvablyvosti rehionu: materialy Mizhnarodnoi naukovo-tekhnicnoi konferentsii Tekhnolohiia-2019 : XKhII materialy mizhnar.nauk.-tekh.n. konf., 26-27 kvit. 2019 r., m. Sievierodonetsk. 2019. S.151-153
33. Churuta I. Ukraina u systemi mizhnarodnykh investytsiinykh reitynhiv. Visnyk Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu. 2018. # 2. S. 36-44
34. Shapovalova O.M. Formuvannia systemy pokaznykiv investytsiinoi pryvablyvosti rehionu: avtoref. dys. ... kand. ek. nauk: spets. 08.00.05. Donetsk, 2010. 22 s
35. Yak zaluchaty priami inozemni investytsii praktychnyi posibnyk dlia ukrainskykh mist ta raioniv. Simferopol: PROON.2013. URL:http://regionet2.1gb.ua/files/02_How_to_attract_FDI_-_UA.pdf. (data zvernennia: 10.09.2021).
36. Morhachov I., Koreniev E., Chorna O., Khrystenko L. Regional Regulation of Investment Activity in Developing Countries: Example of Ukraine. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. 2019. Vol. 41. No. 2: 168–182. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2019.15>

Chorna O.Y., Kasianenko D.Y., Chornyi V.O. The significance, problem issues and directions of increasment of the investment attractiveness of Luhansk and Donetsk region.

The purpose of the article is a comprehensive and systematic analysis of negative trends in reducing the amount of investment in the Ukrainian economy, consideration of the existing theoretical basis for the investment attractiveness of regions and the development of practical proposals and recommendations for solving the problems of investment attractiveness of Ukrainian regions in modern conditions.

The article analyzes the phenomenon and a variety of interpretations of the investment attractiveness of the region, clarifies the content of the concept of "investment attractiveness of the region", by which we mean the totality of objective and subjective conditions, properties, opportunities of the region that facilitate or hinder the process of its investment and indicate the level of competitiveness of the region in attracted investments, the article also proves the need to increase investment attractiveness

Donetsk and Luhansk regions in modern conditions of economic development and the presence of a mass of political, economic and social threats, the dynamics of direct investments from 2002 to 2020 is analyzed and the reasons for the negative trend of a decrease in their number are determined, of which the most significant is the Russian-Ukrainian armed conflict, temporary occupation of the territory of certain districts of Donetsk and Luhansk regions, where a significant part of the industrial potential was located, economic and financial instability, underdeveloped capital markets, stock

market, lack of a system of guarantees to protect investors in the region.

An important aspect in solving existing problems should be comprehensive state support, improving the system of legal regulation of the investment process, protection of investors' rights, and the development of the Regional target program to promote foreign investment, development of international cooperation and the formation of a positive image of Luhansk and Donetsk regions, aimed at creating an institutional system that ensures the implementation of appropriate mechanisms for attracting investment and foreign economic activity.

Keywords: *investor, investment attractiveness, investment passport, region, investment, indicators, factors of investment attractiveness of the region, regional brand, image of the region, project, socio-economic development.*

Чорна Ольга Юріївна – к.е.н., доцент кафедри «Публічного управління, менеджменту та маркетингу» Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, e-mail: olgablack555@gmail.com

Касьяненко Дмитро Юрійович – здобувач 1 курсу магістратури за спеціальністю «Менеджмент» Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, e-mail: dimakasyanenko@ukr.net

Чорний Вадим Олегович – здобувач 2 курсу магістратури за спеціальністю «Менеджмент» Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, e-mail: Chorniy.1571@gmail.com

Стаття подана: 11.10.2021.